

Nr 15.

Ankom till riksdagens kansli den 1 mars 1945 kl. 3 em.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion angående rätt till restitution av krono- och kommunalutskylder efter genomgången långvarig sjukdom.
(2:a avd.)

I en inom andra kammaren av herr Jonsson i Järvsand m. fl. väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 406, har hemställts, »att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om proposition med förslag avsett att tillförsäkra långvarigt sjuk, exempelvis lungsjuk, vilken efter genomgången sjukhusvistelse och konvalescenstid, som varat i sammanlagt minst ett år, rätt att erhålla restitution å krono- och kommunalutskylder, som åligga vederbörande för de två senaste skatteåren före sjukdomens inträdande».

Beträffande motiveringen för det i motionen framställda yrkandet får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Enligt 50 § 2 mom. kommunalskattelagen må, därest skattskyldigs skatteförmåga finnes vara väsentligen nedsatt till följd av bland annat långvarig sjukdom, efter beskattningsnämnds beprövande den skattskyldiges inkomst minskas med ett belopp av högst 700 kronor. I 17 § 2 mom. förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt finnes motsvarande stadgande beträffande den statliga beskattningen, varvid avdragets högsta belopp anges till 1 000 kronor.

Om skattskyldigs rätt att i annan ordning än genom nedsättning av taxering erhålla befrielse helt eller delvis från honom påförda utskylder meddelas regler i uppbördsreglementet och i kommunallagarna. I § 22 uppbördsreglementet föreskrives i fråga om kronoutskylder, att, om den skattskyldige saknar utmättningsbara tillgångar till utskyldernas gäldande och införsel i honom tillkommande avlöning, pension eller livränta icke kan äga rum, länsstyrelsen må besluta om avkortning av utskylderna. Sjukdom anges däremot icke som avkortningsanledning i uppbördsreglementet. I fråga om införsel föreskrives i 7 och 21 §§ av lagen om införsel i avlöning, pension eller livränta, att, då införsel beviljas, visst belopp, motsvarande vad den skattskyldige kan anses behöva till underhåll för sig själv, make och oförsörjda barn, skall förbehållas den skattskyldige.

Beträffande kommunalutskylder gäller i förevarande hänseende enligt 1930 års kommunallagar följande. Jämlikt lagen om kommunalstyrelse på

landet må kommunalnämnd besluta avskrivning av kommunalutskylder, då den skattskyldige saknar utmätningsbara tillgångar och införsel icke kan äga rum. Utan hinder av att avskrivning äger rum, kvarstår den skattskyldiges betalningsskyldighet, i händelse han framdeles skulle erhålla tillgångar (78 § 2 mom.). Avkortning av kommunalutskylder skall verkställas av kommunalnämnden, då beslut om efterskänkande av påförda utskylder fattats av vederbörande kommunala representation (78 § 1 mom.). Efterskänkande av oguldna kommunalutskylder må, där fråga ej är om antagande av ackord, beslutas av kommunalstämman, om, efter prövning av varje särskilt fall, verkligt ömmande omständigheter befunnits föreligga (24 §). För giltighet av dylikt beslut erfordras två tredjedels majoritet (23 § 2 mom.). Motsvarande föreskrifter finnas i lagen om kommunalstyrelse i stad (73 § 2 mom., 73 § 1 mom., 28 § och 27 § 2 mom.), varvid de uppgifter, som enligt lagen om kommunalstyrelse på landet ankomma på kommunalnämnd resp. kommunalstämman, i stället tillkomma drätselkammare resp. stadsfullmäktige.

Frågan om skattelättnad i form av avdrag vid taxeringen på grund av nedsatt skatteförmåga har vid upprepade tillfällen varit föremål för statsmakternas uppmärksamhet. 1939 års bevillningsutskott yttrade i sitt betänkande nr 12, vilket betänkande närmast avsåg motionsvis väckt fråga om undantagande av tilläggs pension jämlikt lagen om folkpensionering från beskattning, i nu förevarande hänseende bland annat följande:

»I den föregående redogörelsen har utskottet fäst uppmärksamheten på de uttalanden, som från statsmakternas sida gjorts rörande en utvidgad tillämpning av gällande bestämmelser angående särskilda avdrag vid ömmande omständigheter. Genom en riktig användning av nämnda bestämmelser är det givetvis möjligt för beskattningsmyndigheterna att åstadkomma en relativt tillfredsställande differentiering efter skatteförmågan i de individuella fallen mellan skattskyldiga i ett och samma inkomstläge utöver den som åstadkommes genom familjeavdragen. Därest beskattningsmyndigheterna för framtiden ägna denna fråga större uppmärksamhet än som hittills varit fallet, torde det kunna förväntas, att den grupp av inkomsttagare, varom nu är fråga, endast mera undantagsvis kommer att drabbas av skatt till stat eller kommun.»

Även 1944 års bevillningsutskott underströk i sitt betänkande nr 6 vikten av att den möjlighet till differentiering av beskattningen efter skatteförmågan, som kunde vinnas genom tillämpning av bestämmelserna om avdrag vid ömmande omständigheter, begagnades i sådana fall, då skäl därtill förefunnnes.

I den föreliggande motionen har anförts bland annat, att stora svårigheter uppställdes sig för en lungsjuk, som återginge till förvärvsarbete. I många fall hade det hänt, att en lungsjuk, då han efter sjukhusvistelse skulle hämta sin första avlöning, funne att vederbörande skattemyndigheter

genom införsel å lönen tillförsäkrat sig en betydande del av densamma. De umbäranden, som kunde bliva en följd av skatteinförseln, kunde ofta medverka till ett återfall i sjukdomen. Detta låge icke i samhällets intresse. Många kommuner hade också insett detta och medgivit den lungsjuke »restitution å resterande skatter», då han efter sjukdomen åter börjat arbeta, samt medverkat till att restitution å kronoutskylder även erhållits från vederbörande länsstyrelse. Detta vore dock icke alltid fallet, varför likformighet härutinnan borde åstadkommas.

I förevarande motion har yrkats skrivelse till Kungl. Maj:t i syfte att skattskyldig, som under längre tid lidit av sjukdom — exempelvis lungsjukdom — skall erhålla »restitution å krono- och kommunalutskylder, som åligga vederbörande för de två senaste skatteåren före sjukdomens inträdande». Utskottet får i anledning härav framhålla, att restitution av erlagda utskylder till följd av sjukdom enligt nuvarande bestämmelser kan medgivas i det fall, att, sedan taxeringen ägt rum samt utskylder med ledning härav påförts och erlagts, den skattskyldige efter besvär över taxeringen tillerkännes avdrag på grund av nedsatt skatteförmåga och sålunda erhåller nedsättning i taxeringen. Annorledes än efter nedsättning av taxeringen kan däremot restitution av erlagda utskylder av orsak, som nu nämnts, icke ske. Någon ändring härutinnan lär ej kunna ifrågakomma.

Utskottet.

Då emellertid i motionen talas om »restitution å resterande skatter», utgår utskottet ifrån att med det i motionen framställda yrkandet avses, icke restitution i verklig mening, utan ökad möjlighet till efterskänkande av restförda och således icke erlagda utskylder. Av den ovan lämnade redogörelsen framgår, att enligt nuvarande bestämmelser möjligheten till sådant efterskänkande är mycket begränsad. Vad angår kronoutskylder föreskrives i uppbördsreglementet, att avkortning av dylika utskylder må äga rum, därest den skattskyldige saknar utmättningsbara tillgångar till utskyldernas gäldande och införsel i honom tillkommande avlöning, pension eller livränta icke kan ske. Inträffad sjukdom föranleder däremot icke i och för sig avkortning av påförda utskylder. Beträffande kommunalutskylder är enligt kommunallagarna möjligheten till efterskänkande av utskylder något större. Förutom att vid bristande tillgång till utskyldernas gäldande avskrivning av utskylderna må äga rum, kan kommunalstämma resp. stadsfullmäktige, då verkligt ömmande omständigheter befunnits föreligga, efter prövning i varje särskilt fall meddela beslut om efterskänkande av oguldna kommunalutskylder, varefter utskylderna skola av vederbörande kommunalnämnd resp. drätselkammare avkortas.

Utskottet beaktar till fullo de svårigheter, som i de i motionen avsedda fallen kunna uppstå för skattskyldiga, vilkas inkomst är låg och som häfta för restförda utskylder. Givetvis är önskvärt, att dessa svårigheter bliva

eliminerade i den utsträckning detta kan ske. Att avhjälpa dessa svårigheter genom införande av bestämmelser om utvidgad rätt till efterskänkande av utskylder anser sig utskottet dock icke kunna förorda. Det stöd, de i motionen avsedda skattskyldiga otvivelaktigt behöva, bör enligt utskottets mening lämnas i annan form än genom efterskänkande av dem påförda utskylder. Utskottet vill emellertid framhålla önskvärdheten av att de möjligheter, som nu finnas att vid taxeringen och indrivningen medgiva skattelättnad för sådana skattskyldiga, varom här är fråga, bliva iakttagna av vederbörande myndigheter.

De i motionen påtalade förhållandena sammanhånga därmed att enligt vårt skattesystem skatterna skola erläggas så lång tid efter det inkomsten intjänats. Att söka råda bot mot detta missförhållande har länge framstått såsom ett angeläget önskemål. Flera utredningar i detta syfte ha tidigare ägt rum, vilka dock ej föranlett lagstiftningsåtgärd. För närvarande pågår inom 1944 års uppbördsberedning utredning i ämnet. Enligt den vid årets riksdag avgivna riksdagsberättelsen beräknar beredningen att under våren 1945 kunna slutföra sitt arbete. Därest den nu pågående utredningen skulle leda till åsyftat resultat, torde de i motionen avsedda svårigheterna för skattskyldiga, som drabbats av långvarig sjukdom, väsentligen bliva avhjälpda.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen II: 406 av herr Jonsson i Järvsand m. fl. angående rätt till restitution av krono- och kommunalutskylder efter genomgången långvarig sjukdom icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 1 mars 1945.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärq, Elon Andersson, Wahlmark, Axel Ivar Anderson, Sjödahll, friherre De Geer, Ekman, Frans Ericson, Velander och Franzon*, samt

från andra kammaren: herrar *Lövgren, Hagberg* i Malmö, *Björklund, Hammarlund, Orgård, Janson* i Frändesta, *Falk, Jonsson* i Skedsbygd, *Fröderberg och Bladh*.